

DIVADLO ZA ČASŮ SVOBODY – HLEDÁNÍ NOVÉ TVÁŘE I ZROD NOVÝCH TRADIC (1989–2006)

VÝZNAM DIVADLA BĚHEM SAMETOVÉ REVOLUCE

Divadlo bylo první institucí ve městě, která zareagovala na události 17. listopadu 1989.

Pražská výzva k připojení ke studentské stávce se 18. listopadu dostala do divadla a byla přečtena před představením *Stopy lásky*, čímž diváci získali první informace o pražských událostech. Přes odpor ředitele Roštínského se zformoval stávkový výbor, který vytvořil provizorní středisko Občanského fóra a koordinoval opoziční aktivity.

Čas nabyté svobody byl zároveň časem proměn. Zřizovatelem divadla (od roku 1963 jím byl Jihomoravský krajský národní výbor) se stalo město a instituce byla přejmenována na Městské divadlo.

PRVNÍ POREVOLUČNÍ ROKY

Krátce po listopadu 1989 vyslovil soubor nedůvěru řediteli Roštínskému. V konkurzu zvítězil člen souboru Ivan Kalina (do 1997). Po režiséru Jakubu Korčákovi (1987–91) přibyl v roce 1990 Josef Morávek, který se stal uměleckým šéfem v letech 1991–96. Režii se začal soustavněji věnovat herec Karel Semerád, který již dříve zkoušel své autorské a režijní schopnosti v Divadelku v klubu. Výrazně se začali uplatňovat mladší herci (Eva Daňková, Zdeněk Julina, Tamara Kotrbová). K dvěma stávajícím scénám přibyla v roce 1989 třetí, Studio G, později přejmenované na Studio Z. Pestrou paletou žánrů a témat chtělo divadlo oslovit diváka i čelit popřevratové návštěvnické krizi. Vedle pokusů o politickou satiru (*Každý něco pro vlast* a *Veselohra na mostě*), byly pohotově nastudovány hry v předchozí éře zakázané (Havlovy hry *Zahradní slavnost* a *Pokoušení* či Topolův *Konec masopustu*). Zvýšil se počet děl autorů západní provenience (Osbornův *Komik*, Allanovo *Zahraj to znovu*, *Same*, Shafferův *Amadeus*, *Dlouhá denní cesta do noci* Eugena O'Neill a další). Ze světové klasiky byla uvedena Sofoklova *Antigona*, Calderónův *Život je sen*, Shakespearův *Romeo a Julie* a *Kupec benátský*, Gozziho *Zelenavý ptáček* a další. Nechyběly ani detektivky a další divácky atraktivní tituly. V roce 1995 se vrátil režisér Ivan Balad'a (*Bláznivá ze Chaillot*, *Tartuffe III*, *Jak se rodí filmový scénář* a jiné) a byla angažována choreografka a režisérka Věra Herajtová (například *Krvavá svatba* či *Probuzení*).

Ke spolupráci byl přizván režisér J. A. Pitínský, který realizoval osobité adaptace filmových, dramatických a prozaických předloh, reflektující existenciální otázky lidského života a smrti v moderním světě: *Osm a půl (a půl)* podle Felliniho v hlavní roli s Bolkem Polívkou, *Její pastorkyňa*, *Proces* (Ó, božský Zlín!).

DIVADLO NA PŘELOMU MILÉNIA

Uměleckým šéfem se v roce 1997 stal režisér Petr Veselý a od roku 1998 byl ředitelem divadla Antonín Sobek. Sezony pod vedením Petra Veselého bývají označovány jako klasické jak v režijním přístupu, tak i ve skladbě repertoáru, jemuž dominovaly tituly *Othello*, *Hamlet*, *Revízor*, *Tramvaj do stanice Touha*, *Lucerna*, *Strakonický dudák* a další. Přínosem éry Petra Veselého bylo opětovné oživení Studia Z, v němž v první sezoně vytvořil sevřenou dramaturgii spjatou s mýty a legendami (*Krysař*, *Legenda o nebohém Jindřichovi*, *Everyman aneb Kdokoli*). Oživení přineslo také angažování nových hereckých posil: Radovana Krále, Jaroslava Plesla, Gabriely Pyšné, Petry Domžalové a dalších, kteří se stali často představiteli klíčových rolí (například *Manon*, *Chytrolín a hňup*, *Romeo a Jana* a další).

Po rezignaci Petra Veselého se již v červnu 2000 stal novým uměleckým šéfem mladý slovenský režisér Silvestr Lavrík, který do svého týmu přizval dramaturga Karola Horvátha a na místo kmenového režiséra také Petra Štindla. V dramaturgii divadla se objevovaly výrazné režijní adaptace klasických děl (*Kouzelná flétna*, *Baron Prášil*), ale také tituly v českých premiérách (*Terasa*, *Hroší snění*, *Tři sestry II* a další). Do kontaktu s Městským divadlem Zlín se díky své režijní práci v tomto období dostali také další slovenští tvůrci Dodo Gombár a Jozef Krasula.

V únoru 2003 ředitel divadla Antonín Sobek Silvestra Lavríka odvolal, zejména pro neshody se souborem. Na jeho místo nastoupil někdejší dramaturg divadla Miroslav Plešák, který s sebou přivedl nové herecké tváře (Pavel Vacek, Petra Hřebíčková) a vedle spolupráce se zkušenými režiséry (Vladimír Kelbl, Jiří Fréhar) rozvíjel spolupráci s novými mladými režiséry (Hana Mikolášková, Pavel Šimák). Výraznými inscenacemi tohoto období byl bezpochyby Fibichův melodram *Smrt Hippodamie* (režie J. A. Pitínský), velké opusy v režii Pavla Šimáka (*Král Lear*, *Červený a černý*, *Frank V.*) nebo Doda Gombára (*Šumař na střeše*, *Mistr a Markétka*). Z popudu nového dramaturga Vladimíra Fekara byly realizovány také cykly scénických čtení, které byly rozvíjeny i v následujících sezonách.

NOVÉ VYTVOŘENÉ TRADICE

V posledním desetiletí dvacátého století vznikly také tradiční akce, jež divadlo rozvíjelo v následujících letech. Patří mezi ně festival Setkání Stretnutie, který se vyprofiloval jako přehlídka českých a slovenských divadel, dále udílení hereckých cen Aplaus a interní přehlídka inscenací Naráz (od roku 1999), která se později představila ve společnou přehlídku Městského divadla Zlín a Slováckého divadla Uherské Hradiště pod názvem Zaráz.